

Driftsplan NST Thy 2018 - høringsnotat

Driftsplanen for Naturstyrelsen (NST) Thy har været i offentlig høring i perioden fra den 25. januar til den 22. marts 2018.

Der er indkommet hørings svar fra følgende 22 parter:

1. Knud Knudsen, Snedsted.
2. Otto Kjær, Fjerritslev.
3. Vild Med Vilje, Phillip Hahn-Petersen.
4. Fonden Svinkløv Erf.
5. Poul Hald Mortensen, Skovvegetationens historie i SDJ.
6. Verdens Skove.
7. Thisted Kommune.
8. Dansk Handicap Forbund.
9. Biologisk Forening, DN Thy og DOF Nordvestjylland.
10. Danmarks Jægerforbund.
11. Nationalpark Thy.
12. Rune Engelbrecht Larsen
13. Erhvervsministeriet.
14. Dansk Land-og Strandjagt.
15. Danmarks Naturfredningsforening.
16. Kim Haagensen, ejerne af Klitmøllervej 67.
17. Nationalparkgruppen under Hawboernes Forening, Lildstrand.
18. Stenbjerg Beboerforening, Bente Astrup
19. Foreningen af Lodsejere i Nationalpark Thy, Nils Vase.
20. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.
21. Kystdirektoratet.
22. BIF, MTB-sporbyg, Morten H. Christensen

Naturstyrelsen vil gerne takke for de mange hørings svar. Hørings svarene vidner om en stor interesse for forvaltningen af de statslige skov- og naturområder i Thy.

De enkelte hørings svar gengives kortfattet nedenfor. Med kursiv står Naturstyrelsens bemærkninger og/eller beskrivelse af plankonsekvens.

1. Knud Knudsen, Snedsted.

Enig i at lukning af grøfter på lysåbne arealer vil give et løft til biodiversiteten.

- a) Bekymring om lukning af grøfter i plantager kan føre til tab af biodiversitet, da grøfterne er at betragte som fugtige lavninger og dermed levested for en lang række arter.

Naturstyrelsen er opmærksom på problemstillingen og arterne er i vid udstrækning registreret i Naturstyrelsens "Pas-på kort".

- b) Opfordring til at der laves en form for VVM, når der lukkes grøfter i plantagerne for at undgå utilsigtet tab af biodiversitet.

I forbindelse med overvejelser om lukning af grøfter foretages der altid en faglig vurdering. Hovedprincip i skov er passivt henfald af grøfter.

2. Otto Kjær, Fjerritslev.

- a) Naturlegeplads, en plads som Gatewayen ved Blokhus, skal etableres ved Hundeskoven i Kollerup.

Er der mulighed for indgåelse af partnerskab med frivillige, der kan være drivkraft i et sådant projekt, hvad angår både anlæg og drift, vil Naturstyrelsen som udgangspunkt være positivt indstillet.

- b) Etablering af cykelsti fra Fjerritslev til Frakørslen ved Havvejen, besluttet af Jammerbugt Kommune og skal forelægges grønt råd.

Naturstyrelsen vil i udgangspunktet være positivt indstillet overfor at bidrage med areal til etablering af cykelsti.

- c) Forslag om opprioritering af formidling af fortidsminder/ gravhøje, gerne i form af skiltning. Desuden ønskes kort over beliggenhed og beskrivelse til særligt interesserede.

I driftsplanen findes en beskrivelse af alle fortidsminder på styrelsens arealer. Særligt fremtrædende fortidsminder er nævnt i foldere, digitale guides og i mindre omfang på skilte ved fortidsminder og i udstillinger. Naturstyrelsen har

ikke mulighed for at prioritere området yderligere, men indgår gerne i partnerskaber herom.

- d) Indtegning af kulturspor fra 2. verdenskrig, bunkeranlæg mv. på kort, evt. separate kort og skiltemarkering, da disse er svære at finde for borgerne.

I driftsplanen indgår alle fredede fortidsminder. I forhold til formidling af kulturspor fra 2. verdenskrig vil Naturstyrelsen gerne bidrage med viden i forhold til virkeliggørelse, men det skal drives af frivillige eller lokale museer.

- e) Karruseengen i Svinkløv Plantage er under tilgroning, men bør bevares som sø.

Svinkløv Plantage er udpeget som Natura-2000-område og dele af Karusseengen er udpeget som skovmose. Plejen af området skal derfor ske med respekt for denne status.

- f) Der bør laves en handlingsplan for Maries hus i Svinkløv mht. bevaring som et kulturmiljø. Inddragelse af frivillig arbejdskraft og fonde til finansiering.

Der er nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af lokale ildsjæle med henblik på istandsættelse til offentlige formål.

- g) Hvert andet år bør der være Skovens Dag i Svinkløv Plantage.

Arrangementets beliggenhed tilrettelægges fra år til år i samarbejde med lokale aktører. Naturstyrelsen kan derfor ikke forpligte sig til, at det vil foregå i Svinkløv, hvert andet år.

3. Vild Med Vilje, Phillip Hahn-Petersen.

Indleder med at udtrykke beklagelse over Naturstyrelsens rammer/vilkår for driften af statens arealer. Phillip Hahn-Petersen ønsker, at der var råderum til at kunne gøre mere for naturen.

- a) Ros for den planlagte rydning i Tved Plantage med henblik på at sammenbinde to populationer af Ensian Blåfugl. Sådanne tiltag bør ske i langt større omfang, så der skabes en sammenhæng i klithederne fra Hanstholm til Flade Sø.

Naturstyrelsens nuværende driftsrammer rummer ikke mulighed for at gennemføre et sådan projekt, hvor der i meget større omfang fjernes plantage til fordel for fremme af klitheden.

Overordnet rummer Thy i dag nordatlantisk klithede i en størrelsesorden, der er unik i en europæisk sammenhæng, ca. 9.500 ha. Naturtypen er derfor

forholdsvist rigt repræsenteret på enhedens arealer. Naturstyrelsen ser en særlig biologisk gevinst i at fokusere på at skabe sammenhænge imellem naturtyper og populationer, samt i at arbejde frem mod mere naturlig hydrologi.

- b) Ros for planer om at genskabe naturlig hydrologi. Men udtrykker, at ambitionerne er for små og for langsomme. Det er ikke nok bare at bruge passiv genopretning af de hydrologiske forhold.

Sammenlignet med den passive grøftesløfning er den aktive grøftesløfning mere omkostningstung. Derfor har Naturstyrelsen prioriteret den aktive grøftesløfning, hvor det giver mest muligt effekt og er forvaltningsmæssigt mest hensigtsmæssigt. I driftsplanen arbejdes der med mulighederne for mere naturlig hydrologi på knap 1000 ha.

Fremadrettet ønsker Naturstyrelsen i løbet af 1. del af planperioden at gennemføre en tematisk undersøgelse af problemstillingen om genopretning af naturlig hydrologi i grundvandsnære plantager i henhold til principperne for naturnær skovdrift. Her kan Tvorup Plantage og herunder Tvorup Hul indgå som et eksempelprojekt.

- c) Udtrykker, at forskningsartikler peger på, at klithedernes sjældne arter vil have gavn af naturlig dynamik som følge af store planteæderes færdsel på arealerne. Ønsker store sammenhængende hegnede arealer med dyr som vildheste, robuste kvægracer og bison, der går ude hele året uden tilskuds fodring.

De forvaltningsmæssige erfaringer med "rewilding" herunder helårsgræsning uden tilskuds fodring er begrænsede under danske/skandinaviske forhold, og forvaltningsmetoden kan være vanskelig at realisere uden at komme i konflikt med såvel praktiske forhold, som direktivbundne målsætninger for natur, hensynet til friluftslivet, samt juridiske og etiske krav til hold af dyr under hegn. Naturstyrelsen arbejder for at iværksætte demonstrationsprojekter for at få yderligere viden på området. Det vil blive vurderet på landsplan, hvor det vil være mest hensigtsmæssigt at gennemføre sådanne projekter. Det kan i den sammenhæng tilføjes, at naturtilstanden på de lysåbne habitatnaturtyper på statens arealer i Thy jf. NOVANA-kortlægning 2014, i vidt omfang er god under den nuværende forvaltning.

- d) Udtrykker, at helårsgræsning uden tilskuds fodring vil kunne erstatte Naturstyrelsens maskinelle rydning af rynket rose og spredning af eksotiske nåletræsarter til klithederne.

Tidligere forsøg omkring Hanstholm med græsning, med kvæg, får og geder, viste ikke mulighed for at fjerne roserne. Hertil kommer, at hybenroser især er et problem i den yderste klit (den hvide klit), hvor der dels ikke føde til dyrene og

dels ikke mulighed for opsætning af hegn. De eksotiske nåletræsarter ædes ikke af hverken husdyr eller den vilde fauna.

- e) Glad for at krondyrbestanden er voksende i Thy. Ønsker, at der opsættes hegn mod marker tilgrænsende Naturstyrelsens arealer med henblik på at undgå markskader og undgåelse af behov for dispensation til regulering af kalve, der betragtes som etisk forkasteligt.

Det er ikke tilladt at hindre de vilde dyrs frie bevægelighed ved opsætning af usædvanlige hegn. Regulering af kalve foregår på private arealer. Der ansøges ikke om reguleringstilladelser på Naturstyrelsens arealer.

- f) Ønsker at Naturstyrelsen reviderer forpagtningsaftaler og sørger for at der laves aftaler om helårsgræsning uden tilskudsfoeding.

Naturstyrelsen kigger løbende forpagtningskontrakterne igennem ved deres fornyelse, med henblik på at se om der er grundlag for optimering af naturplejen. Naturstyrelsen finder, at der med nuværende vidensniveau kan være tvivl om, hvorvidt helårsgræsning uden tilskudsfoeding er den biologisk optimale naturpleje i alle situationer. Hvor det rent biologisk kunne give mening at afprøve helårsgræsning uden tilskudsfoeding, er det ikke altid muligt at lave sådanne aftaler, da det langt fra er alle arealer der kan sikre overholdelse af kravene i dyreværnsloven og sikring af, at Naturstyrelsen lever op til udtalelser om dyrevelfærd fra det Veterinære Sundhedsråd.

4. Fonden Svinkløv Erf.

Ros for mange positive elementer indenfor natur og fritidsområdet i driftsplanen.

- a) Udtrykker utilfredshed med, at der ikke er udlagt stillezoner i Svinkløv. Ønsker at områder i Svinkløv Plantage friholdes fra mountainbikere og orienteringsløbere ved at udlægge stillezoner, da sådanne zoner vil tilgodese skovgæsten, der ønsker fordybelse og stilhed.

Svinkløv er en meget benyttet plantage til en lang række friluftsmål. Det er derfor vurderet, at plantagen ikke er egnet til udlæg af stillezoner. Men i forbindelse med større arrangementer kan der udlægges midlertidige naturzoner for at beskytte særlige naturværdier.

5. Poul Hald-Mortensen, Skovvegetationens historie i Thy.

- a) Har bidraget med større skriftligt materiale om skovvegetationens forhistorie i Thy og anbefalinger til artsvalg med baggrund heri.

Materialet er efter aftale med Poul Hald-Mortensen redigeret og suppleret, så det omfatter hele driftsplanens område og fremgår som et bilag til planen.

6. Verdens Skove.

Ros for tiltag mod mere naturlig hydrologi og mere glidende overgang mellem skov og lysåben natur.

- a) Ros for fokus på afgræsning med Krondyr. Men mener, at det er for snævret kun at fokusere på Krondyr. Der skal være større variation i planteædere, herunder elge, bison, vildheste, vildsvin og bæver, med henblik på at skabe grobund for en rigere biodiversitet.

De forvaltningsmæssige erfaringer med "rewilding" herunder helårsgræsning uden tilskuds fodring er begrænsede under danske/skandinaviske forhold, og forvaltningsmetoden kan være vanskelig at realisere uden at komme i konflikt med såvel praktiske forhold, som direktivbundne målsætninger for natur, hensynet til friluftslivet, samt juridiske og etiske krav til hold af dyr under hegn. Naturstyrelsen arbejder for at iværksætte demonstrationsprojekter for at få yderligere viden på området. Det vil blive vurderet på landsplan, hvor det vil være mest hensigtsmæssigt at gennemføre sådanne projekter. Det kan i den sammenhæng tilføjes, at naturtilstanden på de lysåbne habitatnaturtyper på statens arealer i Thy jf. NOVANA-kortlægning 2014, i vidt omfang er god under den nuværende forvaltning.

- b) Udtrykker ønske om helårsgræsning, da organisationen mener at græsning om vinteren er effektivt mod opvækst af birk, rose og brombær, gyvel og lysesiv, og samtidig giver nogle positive effekter for biodiversiteten generelt. Der skal være så meget helårsgræsning som muligt, men med et lavt dyretryk for at undgå overgræsning.

Naturstyrelsen finder, at der med nuværende vidensniveau kan være tvivl om, hvorvidt helårsgræsning uden tilskuds fodring er den biologiske optimale naturpleje i alle situationer. Hvor det rent biologisk kunne give mening at afprøve helårsgræsning uden tilskuds fodring, er det dog ikke altid muligt at lave sådanne aftaler, da det langt fra er alle arealer der kan sikre overholdelse af kravene i dyreværnsloven og sikring af, at Naturstyrelsen lever op til udtalelser om dyrevelfærd fra det Veterinære Sundhedsråd. Se endvidere svar omkring rewilding ovenfor under punkt a.

- c) Ønske om, at skovdriften indenfor Nationalpark Thy skal udfases og at der i udfasning er et øget fokus på hjemmehørende arter.

Det er politisk besluttet, at der jf. Naturpakken skal udlægges yderligere 13.800 ha skov til biodiversitetsformål på statslige arealer administreret af Naturstyrelsen. Heri indgår Svinkløv Plantage i de områder der er udpeget.

Dermed kommer det samlede areal med skov til biodiversitetsformål på statens arealer op på 22.800 ha. På de øvrige arealer gennemføres der en naturnær skovdrift med vidtgående hensyn til naturværdierne, herunder omstilling til skove med en højere andel af hjemmehørende arter.

- d) Ønsker at bistader udfases, da honningbier truer de vilde bier i nationalparken.

Naturstyrelsen følger udviklingen i vidensgrundlaget omkring honningbier og vilde bier med stor interesse, men har pt. ikke fundet anledning til at ændre væsentligt på forvaltningen. Ved kontraktfornyelser sker en konkret faglig vurdering af om udsætning af stader er i konflikt med andre forhold og bør indstilles.

- e) Thy skal på verdenskortet som Danmarks største "rewilding" område med dyr som bison elge, kronstyr, vildsvin, vildheste, bæver, ulv og los.

Naturstyrelsen henviser til svar givet under punkt a.

7. Thisted Kommune.

Kommunen er positiv overfor naturtiltagene og vil gerne bidrage som en aktiv hjælp med bl.a. viden.

- a) Kommunen har endvidere nogle faktuelle og nogle tekniske rettelser til driftsplanen.

Naturstyrelsen takker for rettelserne og har indarbejdet dem i driftsplanen. Nogle af de mere tekniske ønsker, f.eks. ændring af signaturer, vil dog tidligst blive aktuelle ved udarbejdelsen af kommende driftsplaner.

- b) Kommunen gør opmærksom på, at §3 kort med registreringer er vejledende og at der derfor kan forekomme arealer med §3, som ikke er kortlagt endnu. Kommunen tilbyder at være behjælpelig i tvivlstilfælde. Kommunen kan derfor ikke udelukke, at driftsplanen på alle punkter overholder §3 i naturbeskyttelsesloven.

Naturstyrelsen justerer løbende sine aktiviteter med henblik på sikring af overholdelse af §3 bestemmelserne og ønsker også fremadrettet et godt samarbejde med Kommunen omkring beskyttelse af §3 arealer.

- c) Der efterlyses oplysninger om og en stillingtagen til flagermusarter, og om hvordan det undgås at skade sjældne plantearter ved skovdrift.

Kendte forekomster af sårbare og rødlistede arter er registreret på styrelsen "pas på kort" og fremgår af de kort skovningsentreprenøren arbejder ud fra. Særlige arter (rødlistede arter og bilagsarter) og andre udvalgte "pas på"-elementer afmærkes i skoven forud for skovning. Planens arealvise beskrivelser er opdateret med nye oplysninger om forekomster af flagermus.

- d) Kommunen udtrykker bekymring om ændring af græsning, da arealer kan gro til i f.eks. pil, hvis krondyrene ikke kan holde opvæksten nede.

Det er ikke enhedens erfaring, at klithedeområder gror til i pil. Pilen er hjemmehørende og en vigtig art for bl.a. insekter og bør som udgangspunkt ikke fjernes. Hvis pil mod forventning går hen og bliver et problem, vil der ske en fjernelse som et led i almindelige plejetiltag.

- e) Lodbjerg Klitplantage og Flade Sø. Det ønskes oplyst, om der skal laves konkrete tiltag for strandtudse og i givet fald hvor. Er der tale om nye kort med overgangszoner?

Der er lavet konkrete tiltag for strandtudse i Lodbjerg Plantages nordlige del ved Lortpøt, og det er planlagt at etablere yderligere 1 paddeskrab i den sydlige del af Lodbjerg Plantage samt 6 på Agger Tange. Der er ikke lavet nye kort med overgangszoner, da de tidligere fortsat er gældende.

- f) Hedearealer mellem Hvidbjerg og Stenbjerg. Afd. 290e ønskes fastholdt til rydning mod klithede, særligt i den vestlige del. Der kvitteres for de planlagte hydrologitiltag

Naturstyrelsen har vurderet, at det er vigtigt at bevare tætte krat i plantagernes vestlige dele for at sikre skjul til krondyrene. Hermed vælger dyrene naturligt at søge føde og dermed pleje de vest for beliggende klitheder. Der er ikke tale om at bevare andet end nuværende plantagearealer, og der er ikke som antaget tale om tidligere § 3 arealer.

- g) Ydby Hede. Angående naturplejemetoder til bl.a. bekæmpelse af tornblad og samarbejde herom. Afbrænding og bekæmpelse af invasive arter er ikke anført i bilaget med oversigt over lysåbne arealer og plejetiltag.

Et samarbejde om bekæmpelse af tornblad ser Naturstyrelsen også gerne. Særlig bekæmpelse af invasive arter fremgår af områdeplanernes tiltagsoversigt.

- h) Hedearealer mellem Lodbjerg og Flade Sø. Hydrologiprojektet ved Grønslets Rende er anført til udførelse i 2. del af planperioden. Bør det ikke rettes til 1. periode?

Korrekt, hydrologiprojektet skal gennemføres i 1. del af planperioden, fejlen rettes.

- i) Ålvand Hede og arealer ved Flade Sø. Fint tiltag med omlægning af vanderruter for at formindske forstyrrelsen.

Naturstyrelsen vil gerne takke for den positive tilbagemelding.

- j) Hanstholm Kystskrænt. Der efterlyses tiltag til sikring af opfølgning af tidligere bekæmpelse af rynket rose.

Bekæmpelse af rynket rose på Hanstholm Kystskrænt i LIFE OVERDREV projektet er afsluttet og har bestået i udvidelse af nogle kreaturhegn i samarbejde med Thisted Kommune. Det gamle forsøgshegn med tre sektioner er efterfølgende slået sammen til ét hegn, der fortsat græsses med får. Der pågår et mindre forsøg med græsning af roserne med hyrdede får - altså græsning uden hegn. Ingen af de afprøvede tiltag er dog nok til at imødegå rosens spredning. Resultat af nye forsøg i LIFE REDCOHA kan muligvis give svar på mulige metoder, men det er ikke særlig sandsynligt, da terrænet og jordbund på kystskrænten er særlig udfordrende for mekaniske løsninger.

- k) Agger Tange og Fjordholmene. Det bemærkes at indsatsen mod rynket rose allerede er iværksat, men skal følges op.

Det er korrekt og teksten afspejler planudkastet har været længe undervejs. De iværksatte tiltag vil skulle følges op i planperiodens 1. del i det omfang det økonomisk er muligt.

8. Dansk Handicap Forbund.

- a) Dansk Handicap Forbund har ikke kunnet finde noget specifikt om sikring af tilgængelighed for handicappede i driftsplanen. Forbundet udtrykker ønske om at Naturstyrelsen tager hensyn til tilgængelighed for mennesker med handicap for at sikre handicappede adgang til naturen og Naturstyrelsens faciliteter.

Naturstyrelsen har som led i den generelle friluftstrategi på styrelsens arealer søgt at gøre publikumsfaciliteter tilgængelige for bevægelseshæmmede, også fordi Naturstyrelsen herved understøtter en meget stor del af befolkningen, f.eks. dårligt gående, mindre børn, forældre med barnevogne, kørestolsbrugere etc.

DS-håndbog 105 "Udeanlæg for alle" følges, når der etableres nye faciliteter mv, så man undgår at skabe nye forhindringer for bevægelseshæmmedes færdsel i naturen. Faciliteter som borde, skilte mv. indrettes på styrelsens arealer, så de så vidt muligt er anvendelige for kørestolsbrugere. Ved nyanlæg af stier og faciliteter som f.eks. toiletter, udsigtsplatforme og fugletårne bliver

det indenfor de økonomiske og forvaltningsmæssige rammer tilstræbt at gøre faciliteten så kørestolsegnat som muligt.

- b) Dansk Handicap Forbund tilbyder at stå til rådighed i forhold til vejledning og strategi i forbindelse med sikring af tilgængeligheden lokalt.

Naturstyrelsen vil gerne sige tak for det løbende gode samarbejde med Dansk Handicapforbund og opfordre til at man ved konkrete lokale projekter overvejer mulighederne for at realisere et projekt gennem et partnerskab med bl.a. Naturstyrelsen.

9. Biologisk Forening, DN Thy og DOF Nordvestjylland i et fælles høringsvar.

Organisationerne vil meget gerne udtrykke deres tilfredshed med langt de fleste af de konkrete tiltag i driftsplanen.

- a) Der udtrykkes ønske om at Nationalparkens formål mere klart fremgår af driftsplanen. Her tænkes på at skabe større sammenhæng i landskabet og naturområderne, herunder omlægning af plantagerne til naturnært drevne skove domineret af hjemmehørende træer og buske. Foreningerne finder at driftsplanen på en række relevante punkter skal ændres i overensstemmelse med de anbefalinger som nationalparkens råd videregav til bestyrelsen og som denne vedtog med en række tilføjelser på sit ordinære møde, den 21. marts 2018.

Det vil blive indarbejdet i den endelige driftsplan, at der i driftsplanen henvises til Nationalparkens formål og målsætninger.

- b) Agger Tange. Der bør nedskrives retningslinjer for regulering af vandstande. Herunder et konkret tidspunkt for regulering af vandstand i foråret og kote for minimumsvandstand ved lagunen på Agger Tange af hensyn til ynglefugle og kreaturgræsning. Foreningerne finder planens tekst for upræcis.

Agger Tange er et særdeles dynamisk område. Vandstanden ved udløbet af lagunen tilstræbes dog i en konkret kote forud for ynglesæsonen, primo marts, markeret ved et målemærke. Hertil kommer i det enkelte år en faglig vurdering baseret bl.a. på vandstanden ved 3 vandstandsmålere placeret på forskellige lokaliteter i området af hensyn til den kraftige vindpåvirkning af den lavvandede lagune. Koterne for de 4 målepunkter vil blive fastsat ud fra DNN. I yngletiden vurderes udviklingen i vandstand løbende. Udløbet fra sluserne og ud i havet graves fri om nødvendigt.

- c) Det anbefales at vildthejn tilses og fjernes så hurtigt som muligt. Desuden anbefales ikke at etablere store og meget lange hegn. Det skal kontrolleres, at der

ikke står unødvendige hegn. Det anbefales at supplere med naturligt hjemmehørende arter i eksisterende hegninger jf. bilag herom.

Vildtheegn er en forudsætning for at kunne indføre naturligt hjemmehørende træer og buske som led i den naturnære skovdrift. Hegnene tilstræbes fjernet i takt med at kulturerne er etableret. Der er generelt brug for hegn i længere perioder på ringere boniteter, hvor der anvendes langsomt voksende arter og arter som hjortevildtet især efterstræber. Der er i anvendte kulturmodeller under hegn allerede fokus på hjemmehørende træer og buske, men vækstforholdene giver på sine steder begrænset artsvalg. Enhedens kulturmodeller vil løbende blive justeret med henblik på indbringelse af hjemmehørende arter.

- d) Skovning, anlægsarbejder o.l. Skovningsaktiviteter og andre forstyrrende aktiviteter anbefales generelt at foregå i henhold til Naturstyrelsens notat om beskyttelse af reder og redetræer i forhold til almindelig skovdrift. Større skovningsaktiviteter skal lægges uden for fuglenes ynglesæson. I Natura-2000 områder undgås generelt skovning og anlægsarbejder i yngletiden. Regulering i jagtfrede områder bør udføres diskret og være tilstrækkeligt velbegrundet. Ved skovning og udkørsel anbefales det at der vises større hensyn til hulveje, vandreruter og sårbare levesteder end hidtil.

Skovninger gennemføres i forhold til en række retningslinjer, herunder en redetræspolitik, der skal beskytte skovenes naturværdier i forbindelse med skovninger. Ved skovninger i yngleperioden følges redetræspolitikken, så der tages hensyn til fugle, der er særligt følsomme og/ eller sårbare overfor forstyrrelser. Større anlægsarbejder i Natura-2000 områder tilstræbes alene foretaget uden for ynglesæsonen. Det nævnte eksempel er opgaver foretaget i kommunalt regi. Naturstyrelsen er enig i betragtningerne om regulering i jagtfredede områder. Naturstyrelsen tager så vidt muligt udvidede hensyn til hulveje, vandreruter og sårbare levesteder ved anvendelse af ”pas på kort”.

- e) Det anbefales at der langs Kystvejen gennem NP Thy etableres 20-40 meter brede lysåbne korridorer igennem plantagerne på hver side af vejen. Der kan med fordel anlægges lignede lysåbne arealer langs andre stærkt trafikerede veje.

Naturstyrelsen vil gerne indarbejde etablering af korridorer som en langsigtet målsætning i takt med, at nåletræsbevoksninger afvikles. Dette gælder både langs Kystvejen og andre trafikerede veje.

- f) Der ønskes flere lysåbne korridorer langs større skovveje af hensyn til biodiversiteten. Det kan skabes ved at rydde 5-10 meter på hver side af skovvejene. Der ønskes et mere grovmasket vejssystem i skovene for at give mere og ro og vild natur, hvilket indebærer nedlæggelse af veje og spor.

Naturstyrelsen arbejder allerede med forslaget i forbindelse med den løbende hugst af bevoksninger langs skovvejene. Vejene er en del af den infrastruktur, der

sikrer at friluftslivet kan udfoldes, og skoven kan forvaltes. Hvor der forekommer spor uden en egentlig funktion, vil det være relevant at overveje ophør af vedligeholdelsen og tillade tilgroning. Visse spor forventes fortsat slået af hensyn til hjortevildtets fouragering.

- g) Behov for at genskabe lysåbne forbindelser mellem klithederne i Nationalpark Thy. Planens korridor mellem Hanstholm Vildtreservat og Kokkjær vand støttes varmt. Det anbefales, at der skabes en åben forbindelse gennem Tvorup Plantage, så Vangså og Ålvand klitheder forbindes. Tiltaget bør kombineres med genskabelse af en mere naturlig og autentisk hydrologi omkring Tvorup Hul og en revurdering af bevarelse af urørt skov af bjergfyr nord for Færggård Sig. I sidstnævnte område kunne skabes en korridor på 150-300 meters bredde med spredt beplantning af hjemmehørende arter.

Lysåbne korridorer gennem Tvorup og Stenbjerg plantager er allerede med i planen, den første dog som et projekt der skal undersøges nærmere med henblik på mulighederne for realisering. Naturstyrelsen ønsker i løbet af 1. del af planperioden at gennemføre en tematisk undersøgelse af problemstillingen om genopretning af naturlig hydrologi i grundvandsnære plantager i henhold til principperne for naturnær skovdrift. Her kan Tvorup Plantage og herunder Tvorup Hul indgå som et eksempelprojekt.

- h) Det anbefales, at der udbygges og udvikles flere fredfyldte zoner for kronvildtet ud over hvad der allerede er med i driftsplanen. Dette skal ske ved at der nedlægges vandreruter og spor særligt i Hvidbjerg, Stenbjerg og Tvorup Plantager. Det anbefales endvidere at prioritere nord-sydgående skovveje ud mod klithederne i plantagernes vestlige del som særligt forstyrrende.

Emnet har været et fokusområde i planlægningen og forslaget om nedlæggelse af vandreruter er delvist imødekommet både ud mod Vangså Hede og Ålvand Hede, hvor vandreruter er omlagt. Det er samtidig centralt for Naturstyrelsen at befolkningens adgangsforhold ikke forringes. Afmærkede ruter bruges som virkemiddel til at nedsætte spredt fladefærdsel netop af hensyn til vildtet. Som et virkemiddel bibeholdes isoleret beliggende sandflugtsplantninger på hederne, f.eks. i Hansholm Vildtreservat og på Lyngby Hede, og tætte bevoksninger af bjergfyr i plantagernes vestlige dele bibeholdes for at skabe uforstyrrede områder for især krondyrene.

- i) I Nationalpark Thy skal der foretages større indplantning af naturligt hjemmehørende træer og buske i henhold til arter nævnt i "Skovvegetationens forhistorie i Thy".

Naturstyrelsen vil gerne takke for det skriftlige bidrag. Materialet er efter aftale med Poul Hald-Mortensen redigeret og suppleret, så det omfatter hele driftsplanens område og fremgår som et bilag til planen.

- j) Der anbefales, at der sker en fordobling af antallet af rydninger indenfor Nationalparken og at rydningerne igangsættes hurtigere.

Naturstyrelsen arbejder med genskabelse af klithedearealer ikke mindst indenfor nationalparken og har ryddet de mest oplagte plantageområder og mange læhegn af hensyn til sammenhæng, biodiversitet og landskab. Det kan eksempelvis nævnes, at der er perioden 1996-2018 er ryddet 7,8 km læhegn og 506 ha plantage inden for Nationalparkens område.

Som det fremgår af den nye driftsplan 2017-2031 fjerner Naturstyrelsen stadig skov indenfor nationalparken. Den langsigtede målsætning om genskabelse af klithede vil være et tema også ved kommende revisioner af driftsplanen, og der vil løbende komme nye arealer til rydning i takt med bevoksninger er tjenlige til afdrift. Etablering af korridorer forventes yderligere at bidrage til rydningsarealet.

Naturstyrelsen har til opgave at sikre den danske naturarv både i og uden for nationalparkerne. Dette betyder, at rydning for genskabelse af værdifuldt natur og biodiversitet også skal prioriteres uden for nationalparkgrænsen. Rydningsindsatsen skal samtidig prioriteres i forhold til de ressourcer det kræver at opnå den ønskede naturtilstand efter rydning.

10. Danmarks Jægerforbund.

- a) Danmarks Jægerforbund udtrykker ønske om, at man bevarer og skaber nye områder med skovarealer ved klitheden. Rydder man disse områder for skov vil det have en negativ indvirkning på dyrenes lyst til at opholde sig på klithederne og dermed pleje dem. Det anbefales samtidig at man nedlægger eller omlægger enkelte ældre vandrestier og skovspor for yderligere at nedbringe forstyrrelserne for vildtet.

Det er hensigten at sandflugtsplantningerne på hederne, f.eks. i Hanstholm Vildtreservat og Lyngby Hede bibeholdes. Der er ligeledes fokus på vigtigheden af bevarelse af bjergfyr bevoksningerne op ad klithederne til at sikre dækning og ro for bl.a. kronvildtet. Ønsket omkring nedlæggelse af spor og stier er delvist imødekommet bl.a. ud mod Vangså Hede og Ålvand, hvor vandreruter er omlagt. Det er dog centralt for Naturstyrelsen at befolkningens adgangsforhold ikke forringes. Afmærkede ruter bruges som virkemiddel til at nedsætte forstyrrelser ved spredt fladefærdsel. Vildtet opholder sig gerne på den åbne klithede, når blot afstanden til forstyrrelse er stor nok.

- b) Der udtrykkes ønske om at vildthejn nedtages hurtigere, lige så snart at vildtet ikke længere er til fare for beplantningerne. Der er et ønske om kortere indhegninger og større hensyn til vildtets muligheder for naturlig færden.

Vildthejn vil blive tilstræbt fjernet lige så snart at vildtet ikke længere udgør en trussel for planterne. Naturstyrelsen er bevidst om vigtigheden i at få lavet indhegningerne på en god måde både i forhold til størrelse og placering.

- c) Danmarks Jægerforbund ønsker, at tilbagetrækning af skovkanten op til trafikerede veje praktiseres i større omfang med henblik på at øge sikkerheden for trafikanter og vildtet.

Naturstyrelsen vil gerne indarbejde det som en langsigtet målsætning i takt med, at nåletræsbevoksninger afvikles.

- d) Der ønskes en fortsættelse med rydning af enkelte træækker langs skovveje for at give mere eftertragtet føde til vildtet.

Naturstyrelsen arbejder allerede med forslaget i forbindelse med den løbende hugstplanlægning.

- e) Det udtrykkes ønske om, at det sidste slet bliver stående til vildtet i vinterperioden. Hvor der sker afgrænsning skal der være føde til vildtet både først og sidst på året.

Det tilstræbes i forbindelse med indgåelse af nye særlige forpagtningssaftaler med vildtvenlig drift, at der ikke tages slet efter 1.9. med mindre andet aftales med Naturstyrelsen.

- f) Danmarks jægerforbund ønsker, at der på Agger Tange arbejdes på en løsning der sikre frit afløb ved for høj vandstand, ligeledes sikre en minimumsvandstand ved for lav vandstand. Projekt med rørledning bør genoptages.

Den naturlige dynamik i fjorden har medført, at løsningen med etablering af et rør er opgivet, da omkostninger viser sig at kunne blive meget store og den valgte løsning utilstrækkelig. Enheden har derfor valgt i lighed med tidligere praksis at iværksætte opgravning af udløbet fra lagunen til fjorden i de tilfælde, hvor det vurderes at være nødvendigt.

11. Nationalpark Thy.

- a) Nationalpark Thy ønsker, at nationalparkens formål og målsætninger samt Nationalparkplan 2016-22 skrives ind i driftsplanen.

Bemærkningerne vil blive indarbejdet i den endelige plan, således at der i driftsplanen henvises til Nationalparkens formål og målsætninger.

- b) Forslagene i rapporten ” Nationalpark Thy, identifikation af mulige projekter” forventes at indgå i driftsplanen, så det er muligt at indgå samarbejder om konkrete projekter.

Naturstyrelsen vil gennemgå de konkrete forslag i Nationalpark Thy's høringssvar til yderligere tiltag og drøfte dem med Nationalpark Thy. Forslagene vil blive vurderet bl.a. med hensyn til de konkrete forhold på arealerne, eksisterende og potentiel naturkvalitet og omkostninger ved henholdsvis anlæg og efterfølgende drift/tab af indtægter for Naturstyrelsen, samt at det samlede niveau af forslagene skal være ambitiøst – men ikke urealistisk. Naturstyrelsen udarbejder herefter et tillæg til driftsplanen, hvori de projekter der er hensigtsmæssige i forhold til den samlede afvejning af disse hensyn skrives ind som prioritet 3 projekter (det vil sige tiltag, der kan gennemføres, hvis den nødvendige finansiering findes).

- c) Nationalpark Thy kvitterer for, at der i driftsplanen arbejdes med fokus på bl.a. at skabe bedre sammenhæng mellem klithederne og sikre bedre leveforhold for arter som f.eks. Ensianblåfuglen og en række andre sjældne og truede arter. Det skal i de kommende år sikres, at Natura 2000 arealerne skal opnå ”gunstig bevaringsstatus”.

Bevaringsstatus er ifølge Habitatdirektivet summen af alle de forhold der indvirker på en naturtype. Begrebet bruges om habitatnaturtypernes status for hele den pågældende biogeografiske region. I Danmark er klithede vurderet til at have en moderat ugunstig bevaringsstatus.

For at klassificere tilstanden af lokale forekomster af habitatnaturtyper, refererer man til deres naturtilstand. Naturtilstanden for en lokal forekomst af en habitatnaturtype, kan derfor godt være høj eller god, selvom bevaringsstatus ikke er gunstig. Dette er tilfældet for klithederne i Thy, jvf NOVANA kortlægningen fra 2010-2011, suppleret i 2012-2014.

Generelt arbejder Naturstyrelsen på at bevare naturtilstanden for klithede (i Thy), som høj og god, for på den måde at bidrage til at gunstig bevaringsstatus for hele den biogeografiske region sikres. Det gør Naturstyrelsen ved at arbejde på de faktorer for bevaringsstatus, som Naturstyrelsen har mulighed for at påvirke. Eksempler på dette er forskellige plejetiltag, som at foretage afbrænding, etablere græsning, genskabe naturlig hydrologi, rydde invasive arter bl.a. ved mekanisk bekæmpelse af rynket rose, samt generelt at give plads til mere naturlig dynamik. Som et særligt tiltag, arbejdes der også forsøgsvis med afbrænding af hvid og grå klit.

- d) Nationalpark Thy finder ikke, at Naturstyrelsens driftsmidler målrettes til implementering af Nationalparkens mål, når der prioriteres mere rydning af skov udenfor nationalparken end indenfor nationalparken.

Driftsplanen Thy er en rullende plan der beskriver forvaltningen på arealer administreret af Naturstyrelsen. Der er i forbindelse udarbejdelsen af driftsplanen lavet en prioritering af forskellige tiltag, herunder rydning af skov til fordel for lysåben natur, således at naturen og friluftslivet på Naturstyrelsens arealer gavnnes mest muligt uanset som det sker indenfor eller udenfor Nationalparkafgrænsningen. Naturstyrelsen har ikke opgjort den kommende

planperiodes tiltag i og uden for Nationalpark Thy. Generelt ryddes arealer i takt med bevoksningerne opnår træartens optimale afdriftstidspunkt. Store arealer i bl.a. området syd for Vullum Sø planlægges afviklet de kommende år for at genskabe klitheder der. I sidste planperiode - i forbindelse med etablering af Nationalpark Thy og LIFE-Redcoha-projektet - og forbindelse med Life klithedeprojektet (2001-05) blev ekstraordinært store skovarealer afviklet inden for områder med nationalparkstatus. Det kan sammenfattende nævnes, at der er perioden 1996-2018 er ryddet 7,8 km læhegn og 506 ha plantage inden for Nationalparkens område.

- e) Nationalparken finder det værdifuldt, at der i driftsplanen er fokus på mere naturlig dynamik på klithederne, men samtidig at det er et for lille område, hvor der er fokus på mere fri klitdynamik. Nationalparken mener, at der med fordel kunne udlægges et videnskabeligt referenceområde, hvor fri dynamik og naturlige processer er i hovedsædet, og hvor naturen får lov at passe sig selv uden pleje. I øvrigt nævnes helårsgræsning i store folde som et muligt tiltag til større dynamik.

Manglende dynamik i klitområder er en generel problemstilling på europæisk plan og erfaringerne er begrænsede. Størst effekt er opnået ved fjernelse af bevoksningen og gravning af kunstige vindbrud med store gravemaskiner og dumpers. Tiltag af denne art er omkostningstunge og kan ske, såfremt der opstår mulighed for samarbejder og økonomisk tilskud hertil. Derfor forsøges opnået en effekt ved afbrænding af vegetationen ud mod havet. Der er i første omgang tale om demonstrationsprojekter. Maskinel fjernelse af hybenrose i stor skala, som netop gennemført i Life-Redcoha-projektet, giver også en ønsket sideeffekt ved at blotlægge klitområder. Den stigende kronvildtbestand forventes også at bidrage til mere dynamik i nogle områder. Naturstyrelsen drøfter gerne udlægning af et større referenceområde, men et sådan kan risikere at fastholde udviklingen i en ugunstig retning.

De forvaltningsmæssige erfaringer med "rewilding" herunder helårsgræsning uden tilskudsfostring er begrænsede under danske/skandinaviske forhold, og forvaltningsmetoden kan være vanskelig at realisere uden at komme i konflikt med såvel praktiske forhold, som direktivbundne målsætninger for natur, hensynet til friluftslivet, samt juridiske og etiske krav til hold af dyr under hegn. Naturstyrelsen arbejder for at iværksætte demonstrationsprojekter for at få yderligere viden på området. Det vil blive vurderet på landsplan, hvor det vil være mest hensigtsmæssigt at gennemføre sådanne projekter. Det kan i den sammenhæng tilføjes, at naturtilstanden på de lysåbne habitatnaturtyper på statens arealer i Thy jf. NOVANA-kortlægning 2014, i vidt omfang er god under den nuværende forvaltning.

- f) Nationalparken synes det er godt, at der er fokus på at sikre hedernes friholdelse fra invasive træarter og buske. Nationalparken ønsker dog, at der også kommer fokus på bekæmpelse af gyvel og nyere problemarter.

Naturstyrelsen er opmærksom på problemstillingen og deltager gerne i et samarbejde med fokus på at rydde gyvel og f.eks. tornblad. Det er primært i den sydlige del af enheden, der er gyvel.

- g) Nationalparken finder det værdifuldt at egentlige landbrugsarealer ekstensiveres mod naturarealer. Det er dog problematisk hvis der fortsat gødskes på nogle af arealerne.

Det er et gennemgående tema i driftsplanen, at landbrugsarealer konverteres til naturarealer, hvor der som hovedregel ikke tilføres gødning. Der kan undtagelsesvist være landbrugsarealer, der bruges til aflastning for kron dyr f.eks. i Tved Plantage, hvor der fortsat anvendes en reduceret gødningsmængde for at sikre arealerne kan opfylde deres formål.

- h) Nationalparken er glad for at der er et væsentligt fokus på rydninger i driftsplanen ud fra et ønske om at gavne naturværdierne og sikre biodiversiteten. Men er samtidig bekymret over, at der i driftsplanen flere steder henvises til landskabsplanen fra 2005, hvor det var de landskabelige værdier, der var i fokus.

Den nævnte landskabsplan blev udarbejdet som led i undersøgelsesprojektet for etablering af en nationalpark i Thy og ligger som en grundlæggende plan for den langsigtede udvikling af styrelsens arealer i lighed med landskabsplaner for andre enheder. De landskabelige værdier indgår som et af 5 planelementer i styrelsens driftsplanlægning, og er i den foreliggende planrevision generelt vægtet lavere end de naturmæssige værdier. Det bemærkes at der inden for enhedens grænser er tale om et stort antal landskabsfredninger.

- i) Nationalparken mener ikke, at det fremgår klart, hvilke formål og målsætninger der ligger til grund for etableringen af Nationalpark Thy. Det er vigtigt for at sikre at Naturstyrelsens driftsmidler målrettes opfyldelse af Nationalparkens mål.

Der vil i driftsplanen blive henvist til Nationalparkens formål og målsætninger.

Naturstyrelsen arbejder generelt ud fra opfyldelse af egne målsætninger, herunder varetagelse af hensyn til biodiversitet uanset om det er indenfor eller udenfor nationalparken.

Naturstyrelsens driftsbevillinger fordeles til hovedformål ud fra areal typer og plejeforpligtigelser. Ud over driftsmidler søger styrelsen gennem partnerskaber, fundraising og tilskud muligheder for at iværksætte særlige tiltag ud over den løbende drift.

- j) Nationalparken er usikker på, hvor mange ha som Naturstyrelsen gennemfører tiltag på indenfor Nationalparken sammenlignet med udenfor Nationalparken. Nationalparken mener at det er en forkert prioritering, hvis der gennemføres tiltag på flere ha udenfor Nationalparken end indenfor Nationalparken.

Der er i forbindelse udarbejdelsen af driftsplanen lavet en prioritering af forskellige tiltag, herunder rydning af skov til fordel for lysåben natur, således at naturen og friluftslivet på Naturstyrelsens arealer gavnnes mest muligt uanset som det sker indenfor eller udenfor Nationalparkafgrænsningen. Alle tiltag fremgår af planens tiltagsliste og er fremkommet som en kombination af fremsatte forslag i idéfasen, enhedens egne forslag og forslag fra deltagere i en række workshops, hvor Nationalpark Thys bestyrelse, råd og sekretariat var inviteret sammen med en række andre interessenter. Nationalpark Thy forventes at være interesseret i at sikre gennemførelse af prioritet 3 tiltag, der er afhængige af en finansiering ud over styrelsens driftsbevilling og dermed sikre et højere niveau inden for Nationalpark Thy. Der henvises i øvrigt til d).

- k) Nationalparken mener, at det generelt er for beskedent hvad der liggess op til af tiltag indenfor Nationalparkens område.

Naturstyrelsen vil gennemgå de konkrete forslag i Nationalpark Thy's høringsvar til yderligere tiltag og drøfte dem med Nationalpark Thy. Forslagene vil blive vurderet bl.a. med hensyn til de konkrete forhold på arealerne, eksisterende og potentiel naturkvalitet og omkostninger ved henholdsvis anlæg og efterfølgende drift/tab af indtægter for Naturstyrelsen, samt at det samlede niveau af forslagene skal være ambitiøst – men ikke urealistisk. Naturstyrelsen udarbejder herefter et tillæg til driftsplanen, hvori de projekter der er hensigtsmæssige i forhold til den samlede afvejning af disse hensyn skrives ind som prioritet 3 projekter (det vil sige tiltag, der kan gennemføres, hvis den nødvendige finansiering findes).

- l) Nationalparken udtrykker bekymring, over at Naturstyrelsen i driftsplanen giver udtryk for, at der kan være andre forhold/målsætninger for de statsejede arealer som vejer tungere end gennemførelsen af nationalparkens målsætninger, hvorved Nationalparkens plan og Naturstyrelsens plan vil adskille sig fra hinanden.

Naturstyrelsen arbejder generelt ud fra opfyldelse af egne målsætninger, herunder varetægelse af hensyn til biodiversitet uanset om det er indenfor eller udenfor nationalparken.

Samtidig har Naturstyrelsen givet udtryk for, at indtægtsgivende drift kan være en forudsætning for gennemførelse af en lang række ønskede udgiftskrævende tiltag i Naturstyrelsen. Det vil dog i mange tilfælde ikke være til hinder for at nå lovens målsætninger, men kan influere på tidshorisont og niveau, ligesom nationalparkplanen må operere med forskellige niveauer.

- m) Nationalparken udtrykker ønske om, at der sker en mere aktiv genskabelse af naturligt hydrologi i klitplantagerne indenfor Nationalparkens område.

Generelt drives Naturstyrelsens skove efter principperne for naturnær skovdrift, herunder genopretning af skovenes hydrologiske forhold. I forbindelse med

arealplanlægningen sker en konkret vurdering af muligheder for at genskabe mere naturlige hydrologiske forhold på det enkelte areal. Emnet er behandlet ved interessentworkshops, herunder bl.a. naboforhold, tidshorisont for aktiv lukning, og ønsker om naturligt henfald af hensyn til den særlige flora i grøfter samt opretholdelse af adgangsmuligheder.

Naturstyrelsen ønsker i løbet af 1. del af planperioden at gennemføre en tematisk undersøgelse af problemstillingen om genopretning af naturlig hydrologi i grundvandsnære plantager i henhold til principperne for naturnær skovdrift. Her kan Tvorup Plantage og herunder Tvorup Hul indgå som et eksempelprojekt.

- n) Nationalparken mener, at der sker omfattende oprensning af vandløb og grøfter som er med til at forstærke problemer med okker. Hermed kan skovdrift i lavtliggende områder være i direkte modstrid med formålene med at etablere Nationalpark Thy. Afvandingen kan medføre færre klitlavninger og søer end oprindeligt i nationalparken.

Naturstyrelsen Thy gennemfører kun oprensning af grøfter i begrænset omfang. Hvis nødvendigt oprenses grøfter forud for større skovnings- eller naturplejeopgaver for at sikre adgang til områderne eller hvor der er hensyn at tage til naboer eller offentlige anlæg. Så vidt muligt foretages indgreb når de klimatiske forhold tillader det. Efter plejetiltags afslutning kan den naturlige hydrologi genoprettes.

- o) Nationalparken udtrykker bekymring over en fortsat ekstensiv skovdyrkning på nogle af de vanskeligste lokaliteter, f.eks. hvor der er dårlige vækstforhold. Men er samtidig bekymret, hvis de blot efterlades til urørt skov. Nationalparken ser gerne at netop sådanne lokaliteter overgår til lysåben natur ved permanente rydninger.

Naturstyrelsens skovarealer er fredskov og drives med vedvarende skovdække, med mindre der ønskes en anden arealanvendelse. Skovene har flersidige formål, bl.a. værnskove og rekreative skove. En række skovarealer er konverteret til klithede og flere forventes i fremtiden at overgå hertil. Konvertering er plejkrævende og fordrer ressourcer til fortsat pleje. Naturstyrelsen har i planen sammen med interessenterne foretaget en prioritering af skovrydninger bl.a. ud fra biodiversitetsformål.

- p) Med henblik på sikring af truede arter mener Nationalparken, at der skal mindre fokus på landskabstiltag og i stedet sættes øget fokus på genskabelse af naturlige vandstandsforhold og sammenhænge mellem fugtige biotoper, som det fremgår af Nationalparkplan 2016-2022.

Naturstyrelsen gør opmærksom på, at der i planen er lagt op til undersøgelse af etablering af korridorer med naturlig hydrologi for sårbare arter efter ønske fra Nationalpark Thy, samt genetablering netop af naturlig hydrologi både i og uden for landskabsplanens overgangszoner.

- q) Der udtrykkes ønske om, at hjemmehørende træ-og buskarter indplantes på lokaliteter, hvor de ikke senere kan komme i vejen for at genskabe klitnaturen med dens fugtige og tørre partier. Ligeledes, at der vigtigt at indplantede arter ikke er udenlandske og at de er mere tolerante overfor et højere vandspejl.

Naturstyrelsen ønsker som udgangspunkt ikke at tilplante arealer, der senere *planlægges ryddet for at genskabe klithedearealer. I enhedens kulturmodeller anvendes langt overvejende danske træ- og buskarter.*

- r) Nationalparken mener, at friluftszoneringen bruges til at nedlægge faciliteter frem for at planlægge en udvikling til gavn for friluftslivet.

Friluftszoneringen er et redskab til en hensigtsmæssig placering af friluftsfaciliteter, samt styring af organiserede øvelser/arrangementer. Som i Trædestensprojektet vurderer enheden at faciliteterne bør være der, hvor den største del af områdets aktiviteter og besøg udfoldes. Her bør faciliteterne være af god standard, hvilket kan nødvendiggøre faciliteter på sjældnere besøgte områder må fjernes eller nedgraderes.

- s) I projektet ”Trædesten til naturen” mener Nationalparken, at det er tilfredsstillende, når der i driftsplanen er tilknyttet en facilitetszone til hver trædesten. Nationalparken opfordrer til at Naturstyrelsen fortsat indgår i et konstruktivt samarbejde omkring projektet.

Naturstyrelsen Thy deltager gerne i et fortsat partnerskab om Trædestensprojektet.

- t) Nationalparken opfordrer til, at Naturstyrelsen fortsat indgår i et konstruktivt samarbejde om at gøre Nationalpark Thy til en førende destination for vandring og cykling.

Naturstyrelsen har de seneste 30 år arbejdet for gode vandre- og cykelmuligheder bl.a. ved etablering af vandreruten Vestkyststien, senere også kaldet Nordsøstien, en lang række lokale vandreruter med tilhørende vandretursfoldere og overnatningspladser, National cykelrute nr. 1 og 2 samt 4 lokale sløjfer på cykelrute 1. Denne indsats fortsættes gerne i partnerskab med Nationalpark Thy. Det bemærkes, at Naturstyrelsen i dag inden for Nationalpark Thy har et stort udbud af muligheder - ca. 156 km afmærkede vandreruter, ca. 138 km afmærkede cykelruter og ca. 31 km mountainbike ruter m.v. - der vedligeholdes og formidles.

- u) Nationalparken ser frem til et fortsat godt samarbejde med Naturstyrelsen om implementering af Nationalparkens formål og målsætninger.

Naturstyrelsen ser også fortsat gerne et godt og konstruktivt samarbejde om implementering af Nationalpark Thy.

12. Rune Engelbrecht Larsen

- a) Rune Engelbrecht Larsen udtrykker ønske om at Naturstyrelsen henter inspiration og konkrete forslag i hans bog: "Vildere vidder i dansk natur.", hvorfor der til høringssvaret er vedlagt 2 kapitler om mulighederne i Thy.

Naturstyrelsen vil gerne takke for de 2 fremsendte kapitler, der indeholder spændende og innovative betragtninger omkring forvaltningen af statens arealer i Thy.

- b) Der udtrykkes ønske om mere helårsgræsning uden tilskuds fodring meget gerne i samgræsning med flere forskellige græssere til afgræsning af både lysåbne arealer og i skoven.

De forvaltningsmæssige erfaringer med "rewilding" herunder helårsgræsning uden tilskuds fodring er begrænsede under danske/skandinaviske forhold, og forvaltningsmetoden kan være vanskelig at realisere uden at komme i konflikt med såvel praktiske forhold, som direktivbundne målsætninger for natur, hensynet til friluftslivet, samt juridiske og etiske krav til hold af dyr under hegn. Naturstyrelsen arbejder for at iværksætte demonstrationsprojekter for at få yderligere viden på området. Det vil blive vurderet på landsplan, hvor det vil være mest hensigtsmæssigt at gennemføre sådanne projekter. Det kan i den sammenhæng tilføjes, at naturtilstanden på de lysåbne habitatnaturtyper på statens arealer i Thy jf. NOVANA-kortlægning 2014, i vidt omfang er god under den nuværende forvaltning.

- c) Rune Engelbrecht Larsen argumenterer for at på de arealer, der er administreret af Naturstyrelsen Thy, skal der foretages en øget afgræsning ved f.eks. en reintroduktion af bison, elg, vildsvin eller vildheste til helårsgræsning, idet den nuværende græsning med hjortevildt og husdyr af en række forskere ikke vurderes at være tilstrækkelig til at sikre en artsrig natur.

Se under b

- d) Der udtrykkes ønske om, at der etableres større fælleshegnede naturarealer med mulighed for så høj grad af vild dynamik som muligt, jo større - jo bedre. Det gives udtryk for at vildheste og bisoner vil kunne være bag et el-hegn og samtidig vil kron dyr kunne passere hegn. Men at der i visse områder også bør overvejes vildsvin og elge.

Se under b

13. Erhvervsministeret

Erhvervsministeriet har ingen bemærkninger til den fremsendte høring.

14. Dansk Land- og Strandjagt

- a) Det ønskes, at der på de statslige arealer laves tiltag der begrænser vildtets markskader på de omkringliggende private marker, samt reducere utryghed for borgere i udkantsområder.

I områder med store bestande og i tråd med anbefalinger fra den regionale hjortevildtgruppe, bl.a. omkring Hanstholm Vildtreservat Thy, er på tidligere landbrugsarealer udlagt fourageringsområder for hjortevildtet. I øvrigt tilpasses bestanden løbende områdernes bæreevne.

- b) Det ønskes, at alle vandløb (bække og grøfter) får informationstavler med arealbeskrivelse og miljøtilstand, samt at der i alle vandløb bliver frit fiskeri.

Naturstyrelsen har ingen aktuelle planer om at etablere den ønskede skiltning, der vil være meget krævende både at opsætte og vedligeholde. Der tillades frit fiskeri i en række mindre søer samt sælges fiskekort til Vandet Sø og Nors Sø.

- c) På Naturstyrelsens arealer ønske der udarbejdes en plan for regulering af krager, husskader, råger og måger til gavn for naturen. Regulering kunne foretages af lokale jægere.

Kun i særlige tilfælde ønsker Naturstyrelsen at regulere fuglearter på styrelsens arealer. Af hensyn til gener for naboer reguleres råge et enkelt sted.

- d) Der opfordres til fældefangst af krager, skader, mink, ræve, mårhund og katte.

Mink, mårhund og ræv reguleres i samarbejde med lokale jægere af hensyn til fuglelivet.

- e) Der ønskes på ingen måde, at der evt. oprettes et ulvehabitatområde i Thy.

Der er pt. ikke aktuelle planer om at oprette særlige reservater for ulv i Danmark.

- f) Dansk Land- og Strandjagt udtrykker bekymring for om stillezoner kan tiltrække ulve og blive yngleområder for ulve.

Stillezoner er alene en friluftsmæssig zonerings. Her indrettes ikke friluftsfaciliteter bortset fra afmærkede stier og evt. fugletårne til den stille naturiagttagere.

- g) Der udtrykkes bekymring for, at en stor ulvebestand i et område vil gøre det umuligt med en økologisk fødevareproduktion. Dansk Land-og Strandjagt vil foretrække økologisk fødevareproduktion frem for ulve.

Spørgsmål om forvaltning af ulve i Danmark er Miljøstyrelsens ressortområde.

15. Danmarks Naturfredningsforening

Høringssvaret fra DN består af et centralt høringssvar og et høringssvar fra DN Jammerbugt samt en henvisning til et lokalt høringssvar fra DN Thisted i fællesskab med to andre lokale grønne organisationer, se høringssvar under punkt 9.

DN giver stor ros til driftsplanen generelt, for dens store fokus på Atlantisk klithede, samt en stor og værdifuld naturpleje- og naturgenopretningsindsats på enheden DN mener dog, at træproduktionen fortsat fylder for meget. DN finder planen grundig og med en overvældende mængde informationer og foreslår derfor udarbejdelse af et faktaark.

Naturstyrelsen vil gerne kvittere for den positive omtale og ideen om udarbejdelse af et faktaark.

DN roser endvidere de planlagte tiltag for naturlig hydrologi, rydning af skov til klithede, ny afgræsning, samt planerne om mere sammenbinding af klithederne. DN mener også at det er godt, at der fortsat er fokus på realiseringen af landskabsplanen fra 2005, samt fokus på den naturnære skovdrift med hjemmehørende træarter. DN har følgende forslag til et højere ambitionsniveau:

- a) DN mener, at formålet med oprettelsen af Nationalpark Thy skal synliggøres noget mere i driftsplanen i forhold til dens mål og indhold.

Der vil i driftsplanen blive henvist til Nationalparkens formål, målsætninger.

- b) DN ønsker mere naturlig hydrologi og størst muligt sammenhængende arealer med naturligt græsningstryk hele året, gerne med flere forskellige slags dyr.

Naturstyrelsen vil til stadighed have fokus på genoprettelse af naturlig hydrologi, og en genetablering sker i takt med bevoksninger afvikles og naturområder etableres. Visse steder er der begrænsninger i form af nabohensyn, og naturværdier medfører også valg af naturligt henfald af grøfter og dermed en længere tidshorisont. Opretholdelse af vejsystemer og adgangsforhold betyder i områder at den naturlige hydrologi ikke genoprettes.

Naturstyrelsen ønsker i løbet af 1. del af planperioden at gennemføre en tematisk undersøgelse af problemstillingen om genopretning af naturlig hydrologi i grundvandsnære plantager i henhold til principperne for naturnær skovdrift. Her kan Tvorup Plantage og herunder Tvorup Hul indgå som et eksempelprojekt.

De forvaltningsmæssige erfaringer med ”rewilding” herunder helårsgræsning uden tilskudsfodring er begrænsede under danske/skandinaviske forhold, og forvaltningsmetoden kan være vanskelig at realisere uden at komme i konflikt med såvel praktiske forhold, som direktivbundne målsætninger for natur, hensynet til friluftslivet, samt juridiske og etiske krav til hold af dyr under hegn. Naturstyrelsen arbejder for at iværksætte demonstrationsprojekter for at få yderligere viden på området. Det vil blive vurderet på landsplan, hvor det vil være mest hensigtsmæssigt at gennemføre sådanne projekter. Det kan i den sammenhæng tilføjes, at naturtilstanden på de lysåbne habitatnaturtyper på statens arealer i Thy jf. NOVANA-kortlægning 2014, i vidt omfang er god under den nuværende forvaltning.

- c) DN ønsker, at alle landbrugsarealer overgår til naturarealer hurtigst muligt.

I planlægningen har der været fortsat fokus på udfasning af landbrugsarealer i omdrift. Tilbage er mindre arealer i udvalgte områder, der udlægges til aflastningsarealer for hjortevildtet, f.eks. op til Hanstholm Vildtreservat, tjenestejorder der udfases ved afsked samt arealer der skal anvendes til erstatningsskov for det nationale testcenter ved Østerild eller afhændes efter ekspropriation hertil.

- d) I forhold til skovlovens §25, særlig værdifuld skovnatur, udtrykker DN at Naturstyrelsen burde have et væsentligt højere ambitionsniveau end blot at sikre de udpegede naturværdier. Naturstyrelsen bør både bevare og udvikle naturværdierne på disse arealer ud fra den samlede naturbeskrivelse.

Naturstyrelsen har fastsat sit biologiske ambitionsniveau efter at §25 arealer ikke har samme status som biodiversitetsskov eller urørt skov, hvor hovedformålet er biodiversitet. På §25 arealer er der registreret særlige naturværdier og disse naturværdier sigter Naturstyrelsen på at beskytte, hvilket ikke nødvendigvis er uforegentlig med, at der også kan foretages en naturnær skovdrift.

- e) Driftsplanen bør forholde sig mere direkte til klimaeffekter, klimagasser, kulstoflager, samt effekt af det skovede træ. Klimatiltag bør gå hånd i hånd med biodiversitetstiltag.

Emnerne er ikke en del af driftsplankonceptet og forslaget kan desværre ikke imødekommes her, men ønsket anerkendes i høj grad og kan blive aktuelt fremadrettet i kommende driftsplaner.

- f) DN forespørger om der foreligger konkrete biodiversitetsmål for naturpleje for de enkelte lysåbne områder.

I bilag med oversigt over naturarealer og plejetiltag er listet alle arealer med en natur-anvendelseskode. Heraf fremgår dels områdets naturværdi på en skala fra 1-4 (1 højeste naturværdi) og plejebehov på en tilsvarende skala (1 laveste plejebehov). De to værdier er et udtryk for målsætning og indsats på det enkelte areal. Desuden fremgår målsætninger for størstedelen af naturarealerne i Natura-2000 plejeplanerne.

- g) DN efterspørger en tilgængelig evaluering af de gennemførte tiltag fra sidste planperiode.

Driftsplankonceptet i sin nuværende form rummer desværre ikke en let tilgængelig evaluering af den seneste plan og en status for gennemførte tiltag. Naturstyrelsen arbejder løbende på at forbedre konceptet, herunder kan tydeliggørelse af gennemførte tiltag i seneste planperiode være aktuelt.

- h) DN opfordrer til, at Naturstyrelsen opgør træartsfordelingen i forhold til bl.a. hjemmehørende og ikke hjemmehørende træarter.

Naturstyrelsen vil gerne takke for forslaget og overvejer om en sådan opgørelse fremadrettet vil kunne bruges i driftsplanerne og i givet fald, hvorledes den vil skulle laves for at være nogenlunde retvisende og samtidig fortælle mere end den eksisterende træartsfordeling, der i grove træk også giver et billede af andelen af hjemmehørende og ikke-hjemmehørende træarter i skovene.

De følgende høringssvar kommer fra DN Jammerbugt, men indsendt sammen med høringssvar fra DN centralt:

- i) DN i Jammerbugt Kommune ønsker, at Åby Skoven udvides mod vest langs med Øster Hovensvej.

Naturstyrelsen er indstillet på at medvirke i et partnerskabsprojekt med Jammerbugt kommune og vandforsyningen og har allerede deltaget i indledende drøftelser herom. Som følge af ændrede enhedsgrænser vil opgaven blive løst af Naturstyrelsen Vendsyssel.

- j) Der foreslås foretages en målrettet indsats mod gyvel på Gjøl Bjerg. Naturstyrelsen bør tilstræbe at opkøbe hele overdrevet ved Gjøl Bjerg for en samlet naturplejeindsats.

Ønsket om erhvervelse er noteret ligesom ønsket om bekæmpelse af gyvel, som led i den almindelige naturpleje af styrelsens arealer. Arealet overdrages fra 2019 til Naturstyrelsen Vendsyssel.

- k) Græsningstrykket ved Ulvedybets ønskes efter en vellykket indsats med etablering af græsning nedsat med henblik på at sikre vade- og engfuglenes ynglesucces.

Driften af Ulvedybets arealer sker som led i Reservatstatus. Forslaget om nedsat græsningstryk og hensyn til ynglefuglene forventes at kunne indgå i den førstkommende ændring af aftalen om pleje af området. Det bemærkes at en del af græsningsområderne er i privat eje. De statslige arealer overføres fra 1.1.19 til Naturstyrelsen Vendsyssel.

- l) Naturstyrelsen opfordres til at undersøge hvorfor en sø i Kollerup Plantage er udtørret og om den kan genskabes.

I forbindelse med oprensning og uddybning af den tidligere temporære sø i afd. 1517h – sandsynligvis i 1980'erne - formodes der at være gennembrudt et vandstandsende lag, hvorved søen er forsvundet. Det har været undersøgt om genetablering af søen kan ske, og det vurderes ikke at være tilfældet.

- m) DN opfordrer til at der sker en revurdering af friluftszoneringen i Svinkløv Plantage og der udlægges stillezoner her. Fokus på bekæmpelse af invasive arter bør også rettes mod tornblad på angivne lokaliteter.

Svinkløv er en meget benyttet plantage til en lang række friluftsmål. Det er derfor vurderet, at plantagen ikke er egnet til udlæg af stillezoner. Men i forbindelse med større arrangementer udlægges der naturzoner med henblik på at beskytte naturen. Bekæmpelse af tornblad medtages i enhedens løbende bekæmpelse af invasive arter.

- n) Græsningstiltag ved Valbjerg støttes varmt og det anbefales at her etableres helårsgræsning med heste af hensyn til øget erosionsdynamik. Atlantvolden i Vester Thorup Plantage anbefales markeret, synliggjort og formidlet i større omfang. Lysåbne arealer med kulturgræsser anbefales omlagt til engarealer bl.a. af hensyn til insektlivet.

Ønsket om helårsgræsning er noteret med kan desværre ikke imødekommes på denne udsatte lokalitet som følge af regelsættet om dyrevelfærd. Tiltag til synliggørelse af Tankgraven er nævnt i driftsplanen som et muligt tiltag. Naturstyrelsen indgår gerne i videre drøftelser om partnerskaber om synliggørelse og formidling af Atlantvolden i området. Det er enhedens vurdering, at der er behov for et aflastningsareal for hjortevildtet området. Skulle det ikke være tilfældet vil arealerne blive udlagt til udvikling mod eng som foreslået.

- o) Der kvitteres for hedeplejen på Drevelsig Hede og Rødland Hede. Hvis de to heder ønskes sammenbundet anbefaler DN, at bevare ældre løvtræer i mellemstykket. DN peger på risiko for udtørring af lavningen på Drevelsig Hede, der ligger urørt, som følge af opvækst af pil og nåletræ. Det må ikke ske. Der opfordres til fortsat indsats mod gyvel og græsser på den østlige del af Drevelsig Hede.

Anbefalingerne er værdifulde og vil indgå i den allerede iværksatte løbende naturpleje af området. Det er Naturstyrelsens vurdering at der er enighed om plejemetoderne, der bl.a. har fokus på en ny Hedepletvingeforekomst. En del af det omtalte løvtræområde er udpeget som særlig værdifuld skov, jf. skovlovens § 25 og forvaltes i overensstemmelse hermed. Vådområdet fødes af et kildevæld, og Naturstyrelsen er enig i, at opvækst af nåletræ skal fjernes løbende.

16. Kim Haagensen, ejerne af Klitmøllervej 67, Vester Vandet.

- a) Naboen er bekymret for om ændrede afvandingsforhold har en negativ påvirkning af grundvandsforholdene og afvandingen omkring deres fritidsejendom. Desuden anføres grøfternes naturmæssige betydning for flora og fauna. Det ønskes oplyst om grøftelukning syd for Nors Å ikke gennemføres og planen alene omfatter grøftesystemer nord for Nors Å.

Det er Naturstyrelsens vurdering at grundvandsforholdene på ejendommen i al væsentlighed er bestemt af vandstanden i Vandet Sø. Det kan i øvrigt oplyses at Naturstyrelsen allerede har lukket et grøftesystem, der afvandede mod Nors Å gennem afdeling 667 a i indeværende år.

- b) Det påpeges at ændringer i driften af hovedgrøften St. Tuekær grøft kan ændre afvandingsforholdene afgørende og derfor bør den nuværende drift opretholdes bl.a. af hensyn til naboejendomme.

Naturstyrelsen planlægger ikke ændringer i vedligeholdelsen af St. Tuekær grøft.

- c) Odderpassage under Klitmøllervej bør holdes under observation som følge af risiko for blokering

Naturstyrelsen er opmærksom på underføringen under Klitmøllervej for odderpassage.

17. Nationalparkgruppen under Hawboernes Forening, Lildstrand.

- a) Gruppen foreslår, at den nationale cykelrute nr. 1 Vestkyststien omlægges på en strækning fra Vestvejen i Lild Plantage til Klitvejen i Hjørdemål Klit. Forslaget er begrundet i større naturoplevelser og øget trafiksikkerhed.

Der er tale om et forslag, der vil kræve et partnerskab og en ekstern finansiering til anlæg og drift, da der er tale om et anlæg Naturstyrelsen desværre ikke kan finansiere. Omlægning af en national cykelrute vil endvidere kræve Vejdirektoratets godkendelse. Naturstyrelsen deltagerne gerne i nærmere undersøgelser af et alternativt trace såfremt Hawboernes Forening kan finde finansieringsmuligheder for anlæg og drift.

- b) Der foreslås opsat et bord-bænkesæt ved p-pladsen ved Madsbøl Rende særligt for vandrede mellem Lildstrand og Vigsø.

Forslaget vil blive i mødekommet.

18. Stenbjerg Beboerforening, ved Bente Astrup.

- a) Vedrørende tiltag til genskabelse af naturlig hydrologi anfører beboerforeningen en risiko for at Stenbjerg Bys lavere beliggende bebyggelse mod sydøst kan blive negativt påvirket af de planlagte grøftelukninger syd for byen i afd. 280. Foreningen ønsker oplyst om konsekvenserne af de planlagte tiltag er nærmere undersøgt i forhold til en evt. højere grundvandstand i den sydøstlige del af byen.

Der ikke planer om at ændre tilstanden eller vedligeholdelsen af grøftesystemet der afvander det lave areal i Stenbjerg By. Det afvandes af et selvstændigt grøftesystem igennem Stenbjerg Plantage og der vil således ikke ske ændringer i forhold til eksisterende forhold. Projektområdet, hvor grøfterne lukkes er placeret 1,5 km fra byområdet og har sit eget opland afvandes mod SØ. Vandstandsstigningen i påvirkningsområdet vil maksimalt blive på 0,5 m og der er afskærende grøfter imellem projektområdet og byområdet. Samlet vurderes det at byområdet ikke vil blive påvirket. Der er etableret pejlerør, så vandstandsbevægelserne kan følges.

- b) Foreningen ønsker der foretages en oprensning af grøften langs en unavngiven vej syd for Nr. Orkær fra det sted grøften er lukket og ud til Istrupvej.

Det antages, at der er tale om den skelgrøft, der løber mellem plantagens nordkant og en række privatejede arealer. Naturstyrelsen vil være indstillet på en oprensning af grøften, såfremt naboerne måtte ønske det. I øvrigt er det Naturstyrelsens opfattelse af afvandingen via hovedgrøftesystemet fra Stenbjerg over Naturstyrelsens arealer er god.

- c) Der foreslås af hensyn til turismen etableret flere parkeringspladser langs Kystvejen og lukning af skovvejene for kørende trafik. Desuden ønskes regler for svampeplukning til eget forbrug formidlet over for turister der ikke har kendskab til reglerne.

Naturstyrelsen ser det ikke som sin opgave at etablere flere parkeringspladser langs Kystvejen, da styrelsen allerede har anlagt parkeringspladser langs vejen i alle plantager oftest med mulighed for både ophold og benyttelse af vandreruter. Størstedelen af skovvejene er lukket for motorkørsel, og der er fra andre sider ønsker om i mindre omfang at have adgang til kørsel af skovveje. Naturstyrelsen finder der i dag er en god balance mellem de modsat rettede interesser. Det er desværre Naturstyrelsens erfaring, at det er svært at nå de udenlandske turister med information om regler for færdsel og adfærd i naturen, men vi forsøger og har da også en folder om netop om svampeplukning på tysk.

- d) Redningsvejen vil jf. driftsplanen ikke blive istandsat så fugtige partier ikke forekommer. Det giver problemer for vandrere, der etablerer alternative forløb. Desuden påpeges problemer med cyklende trafik på vandreruten, der bør skiltes med et cykelforbud.

Det er besluttet ikke at forsøge vandreruten ad Redningsvejen opgraderet med påfyldning af grusmaterialer og udlægning af "boardwalks" bl.a. i forståelse med Nationalpark Thy. Der er tale om et kulturspor og om en vandrerute med mulighed for særlige naturoplevelser i et landskab uden stor menneskelig påvirkning. I den nye udgave af Vestkystfolderen gøres opmærksom på forholdene. Anbefaling om skiltning for cyklister siger vi tak for.

- e) Det foreslås, at gamle træer efterlades, når der skoves kommercielt.

Med mindre der er tale om rydning af plantage til genetablering af klithede efterlades altid mindst 5 træer på arealet jf. certificeringsreglerne. Her forsøger maskinføreren at finde frem til ældre og bevaringsværdige træer. Ønsker vi en ny kultur af hjemmehørende træer og buske efterlades så vidt muligt ikke frøtræer af ikke hjemmehørende arter.

19. Foreningen af Lodsejere i Nationalpark Thy, Nils Vase.

Det bemærkes, at foreningen kommenterer kommuneplanforslaget og henviser til det samtidig er et høringssvar til Naturstyrelsens driftsplan. De anførte henvisninger er derfor ikke præcise i f t driftsplanen.

- a) Princippet om frivillighed i Nationalpark over for private lodsejere ønskes fortsat respekteret. Der ønskes i denne sammenhæng nogle præciseringer i kommuneplanen.

Naturstyrelsen har ingen bemærkninger.

- b) I forhold til de fældninger der sker i plantagerne finder foreningen, at der inden beslutning tages herom foretages en vurdering af risiko for havgus og sandflugt.

Det er Naturstyrelsens vurdering at rydning af bevoksninger med de nuværende klimatiske og vegetationsmæssige forhold ikke giver anledning til risiko for øget sandflugt og havgus.

- c) Foreningen erklærer sig indforstået med indførelse af korridorer, såfremt det sker ud fra et princip om frivillighed.

Naturstyrelsen kan ikke se hvilke korridorer der henvises til. Ingen bemærkninger.

20. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Styrelsen har ingen bemærkninger til høringen.

21. Kystdirektoratet.

- a) Kystdirektoratet har alene bemærkninger til områdeplanen for Agger Tange og for Lodbjerg Plantage og arealer ved Flade Sø. Her ønskes en præcisering af Kystdirektoratets rettigheder til kystbeskyttelse, sandflugtsbekæmpelse og oplagring af materiale. Desuden foreslås enkelte tekstmæssige ændringer.

Bemærkningerne indarbejdes i den endelige plan, hvor det er relevant.

22. Bedsted Idrætsforening, MTB-sporbyg, Morten H. Christensen.

- a) Foreningen repræsenterer flere lokale cykelforeninger og grupper, der ønsker etableret et mountainbikespor i Sydthy og peger på Lodbjerg Plantage som en ideel placering. Der henvises til Naturstyrelsens retningslinjer for etablering af spor og henviser til de nærmeste spor for flere ligger i en afstand på 35-40 km. Desuden henvises til, at et spor kunne have stor turistmæssig betydning. Foreningerne indgår gerne i et partnerskab med Naturstyrelsen om oprettelse af et MTB spor i Sydthy.

Ønsket om et MTB-spor er desværre ikke fremsat i idefasen og har derfor ikke været drøftet på driftsplanworkshops. Men forslaget har været fremsat på et offentligt driftsplanmøde, desuden har problemstillinger i forhold til MTB-kørsel jævnligt været berørt på enhedens brugerrådsmøder. Flere brugergrupper

udtrykker bekymring for den megen forstyrrelse af dyre- og fuglelivet fra MTB-kørsel, der ofte dækker store områder og sker i grupper. Naturstyrelsen finder et forslag om etablering af et spor i Lodbjerg Plantage ikke er foreneligt med plantagens naturfredningsstatus. Et alternativ kunne være etablering af et spor i den østlige del af Hvidbjerg Plantage. Forud for stillingtagen til evt. etablering af sporet vil der være behov for nærmere undersøgelser om de mulige negative påvirkninger af naturen og en nærmere dialog med andre interessentgrupper.

Er der efter en nærmere undersøgelse og efter dialog med andre interessentgrupper basis for anlæg af et nyt MTB spor vil dette kunne tilføjes driftsplanen i et tillæg som et prioritet 3 projekt (det vil sige tiltag, der kan gennemføres, hvis den nødvendige finansiering findes).